

Briselē, 2021. gada 23. novembrī
(OR. en)

14276/21

IPCR 147
AG 106
RELEX 1011
JAI 1287
PROCIV 153
CSDP/PSDC 605
COCON 75
COTER 156
HYBRID 72
SAN 698
MI 878
CYBER 306

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Iepriekš. dok. Nr.:	14088/21 + REV 1
Temats:	Padomes secinājumi par sagatavotības, reaģēšanas spējas un noturības pret turpmākām krīzēm uzlabošanu

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par sagatavotības, reaģēšanas spējas un noturības pret turpmākām krīzēm uzlabošanu, kas tika pieņemti Padomes (Vispārējās lietas) 3829. sanāksmē 2021. gada 23. novembrī.

**PADOMES SECINĀJUMI PAR SAGATAVOTĪBAS, REAGĒŠANAS SPĒJAS UN
NOTURĪBAS PRET TURPMĀKĀM KRĪZĒM UZLABOŠANU**

1. Eiropadome 2021. gada jūnijā aicināja prezidentvalsti turpināt darbu Padomē, lai uzlabotu mūsu kolektīvo sagatavotību, reaģēšanas spējas un noturību pret turpmākām krīzēm un lai aizsargātu iekšējā tirgus darbību. Pēc tam Eiropas lietu ministri savā neformālajā sanāksmē 2021. gada jūlijā Brdo pauda atbalstu prezidentvalsts centieniem virzīties uz visaptverošu reaģēšanu uz krīzēm.
2. Eiropas Savienība savā vēsturē ir saskārusies ar daudzām krīzēm un ir pakāpeniski īstenojusi politiskas un institucionālas pārmaiņas, ar kurām paredzēts uzlabot tās spēju tikt galā ar turpmākām krīzēm. Krīzes kļūst aizvien komplicētākas un daudzšķautņainākas, tām aizvien izteiktāk piemīt pārrobežu raksturs, un līdz ar to tās aizvien nelabvēlīgāk ietekmē ES, tās dalībvalstis un iedzīvotājus.
3. ES integrēto krīzes situāciju politiskās reaģēšanas mehānismu (*IPCR*) izveide 2013. gadā Pastāvīgo pārstāvju komitejas pārraudzībā jau bija nozīmīgs solis virzienā uz visaptverošas situācijas apzināšanās atbalstīšanu un saskaņotas lēmumu pieņemšanas veicināšanu ES politiskajā līmenī, reaģējot uz lielām, pārnozaru krīzes situācijām Savienības un tās dalībvalstu labā. Tomēr reaģēšanai uz krīzēm ir jāattīstās, un svarīgi ir arī apgūt pieredzi no panākumiem un trūkumiem, kas konstatēti pēc krīžu beigām, jo īpaši no *IPCR* aktivizēšanas gadījumiem saistībā ar notiekošajām migrācijas un Covid-19 krīzēm. Būtiska ir pastiprināta starpnozaru un pārrobežu koordinācija un sadarbība starp dalībvalstīm un atbalsts ES līmenī, lai efektīvi reaģētu uz krīzēm Eiropas iedzīvotāju interesēs un pilnībā respektējot valstu un ES kompetenci. ES reaģēšanai uz turpmākām krīzēm visos līmeņos būtu jābalstās arī uz esošajiem pārrobežu sadarbības mehānismiem un vajadzības gadījumā jānostiprina tie, pilnībā respektējot tiesiskuma, demokrātijas un pamattiesību principus.

4. Pēdējā laikā daudzas atziņas ir gūtas no Covid-19 pandēmijas. Par spīti trūkumiem ES, pateicoties koordinācijai un solidaritātei, ir labi tikusi galā. Pandēmija atklāja trūkumus attiecībā uz sagatavotību un reaģēšanu uz pārrobežu krīzēm, taču tajā pašā laikā mūsu reakcija uz to ir pierādījusi kopīga darba nepieciešamību un pievienoto vērtību. Īpaši uzskatāmi piemēri, kas apliecina ES sadarbības vērtību, ir ES konsulārās sadarbības un koordinācijas izmantošana ārkārtas ceļošanas ierobežojumu dēļ ārzemēs iestrēgušo ES valstspiederīgo veiksmīgai repatriācijai, ko īstenoja dalībvalstis ar EĀDD un Savienības civilās aizsardzības mehānisma (*UCPM*) atbalstu, ES digitālā Covid sertifikāta veiksmīgā pieņemšana un ieviešana, kā arī lielā mērā pozitīvie rezultāti saistībā ar vakcīnu ražošanu, sagādi un izdalīšanu. ES līmenī īstenotie pagaidu pasākumi ekonomiskās pārvaldības un vadības jomās un elastīga Eiropas finansējuma izmantošana bija izšķiroši pasākumi, kas palīdzēja saglabāt noturību un veicināja dalībvalstu ekonomikas atveseļošanu.
5. Turpmāk ES ir jābūt gatavai arī citāda veida akūtām krīzēm, kuras varētu būt daudzšķautņainas, hibrīda rakstura, tām varētu būt domino efekts, vai tās varētu notikt vienlaicīgi. Tam būs vajadzīga uzlabota starpnozaru un pārrobežu krīžu pārvaldība, tostarp riska analīze un stratēģiska prognozēšana attiecībā uz labākiem preventīviem pasākumiem novēršanai, sagatavotībai un reaģēšanai visu apdraudējumu pieejas ietvaros, lai sniegtu informāciju par ilgtermiņa rīcību, ar ko nostiprina noturību pret izaicinājumiem. Pieejamie ES mehānismi, tostarp to mijiedarbība ar globālajiem mehānismiem, būtu regulāri jāpārskata Padomē, lai nodrošinātu, ka tie joprojām atbilst savam mērķim.

Starpnozaru reaģēšanas uz krīzi un sagatavotības stiprināšana

6. Krīzes laikos ir jāgarantē ES, tās iestāžu un lēmumu pieņemšanas struktūru darbības nepārtrauktība. Šajā ziņā Covid-19 krīze apliecināja Padomes centrālo lomu, kuru atbalsta Pastāvīgo pārstāvju komiteja ciešā sadarbībā ar Komisiju un Eiropas Ārējās darbības dienestu, jo īpaši, nodrošinot efektīvu, saskaņotu un vispārēju politisku un stratēģisku koordināciju starp dalībvalstīm. Šajā ziņā *IPCR* mehānismi Pastāvīgo pārstāvju komitejas pārraudzībā deva nozīmīgu ieguldījumu laicīgā koordinēšanā un reaģēšanā.

7. Nākotnē starpnozaru un pārrobežu krīzes reakcijas koordinēšanas un politiskās vadības nozīme vēl pieaugs. Pastāvīgo pārstāvju komitejai joprojām būs nozīmīga loma, sagatavojoties šādām krīzēm un reaģējot uz tām. Jo īpaši no pagātnes krīzēm būtu jāapgūst pieredze saistībā ar to, kā varētu vēl vairāk uzlabot Padomes darbu un padarīt to efektīvāku, tostarp attiecībā uz vajadzību izstrādāt elastīgu un pielāgojamu norāžu un procedurālu noteikumu projektu, kas sniegtu norādes par to, kā ES un tās dalībvalstīm jāreaģē krīzes gadījumā, vienlaikus respektējot subsidiaritātes principu un izvairoties no nevajadzīga administratīvā sloga. Svarīgi ir tas, ka papildus ES instrumentu īstenošanai dalībvalstīm vajadzētu apņemties īstenot Padomē saskaņotās un ES līmenī koordinētās valstu darbības, attiecīgā gadījumā ņemot vērā dalībvalstu kompetenci.
8. Starpiestāžu sadarbībai un pārredzamībai būtu jāpalīdz izvairīties no forumu savairošanās un darbību dublēšanās. Šajā ziņā kritiska ir strukturēta informācijas apmaiņa un kopīga situācijas apzināšanās Padomes līmenī ar *IPCR* mehānismu starpniecību ciešā sadarbībā ar Komisiju un Eiropas Ārējās darbības dienestu. Efektīvai reaģēšanai uz krīzēm būs nepieciešams arī turpināt izstrādāt drošus un digitālus saziņas līdzekļus.
9. Turklāt, lai atbalstītu darbības un reakciju uz krīzi un lai nodrošinātu sabiedrības uzticību, būtiski svarīga ir uzlabota stratēģiska un krīzes saziņa, kā arī dezinformācijas, manipulācijas ar informāciju un iejaukšanās apkarošana.

10. Proaktīva sagatavotība krīzēm nozīmē risku prognozēšanu, regulāru pārskatīšanu un paredzēšanu, novērtējot šo risku iespējamo ietekmi dažādās nozarēs, atsevišķās dalībvalstīs un kaimiņreģionā un to, kā šo ietekmi vislabāk var mazināt un novērst. Jau ir veikti svarīgi pasākumi, lai uzlabotu prognozēšanas un riska paredzēšanas spējas ES līmenī, jo īpaši izmantojot ES mēroga prognozēšanas tīklu, Savienības civilās aizsardzības mehānisma (UCPM) tiesību aktu neseno pārskatīšanu un *rescEU* un ES Ārkārtas reaģēšanas koordinēšanas centra (ERCC) stiprināšanu. Migrācijas un sagatavotības plāns ir paredzēts, lai uzlabotu situācijas apzināšanos un agrīno brīdināšanu migrācijas jomā, tostarp attiecībā uz migrantu izmantošanu par instrumentu politiskiem mērķiem. Spējas, lai ES līmenī atbalstītu un papildinātu dalībvalstu preventīvos un sagatavošanās centienus jebkāda veida krīžu novēršanā, vajadzētu koncentrēt uz jomām, kurās vienota Eiropas pieeja ir efektīvāka nekā atsevišķas valstu darbības. Tāpat tieši šajā kontekstā Padome atzinīgi vērtē nesen izveidoto dalībvalstu krīžu centru ģenerāldirektoru tīklu, kas nodrošina instrumentu informācijas un speciālo zināšanu apmaiņai starp dalībvalstīm.

Noturības veidošana un uzraudzība un atkarības mazināšana

11. Nopietnu pārbaudījumu ES un vienotajam tirgum sagādāja piedāvājuma un pieprasījuma ierobežojumi, kā arī robežkontrole, ko ieviesa, lai ierobežotu vīrusa izplatīšanos pēc Covid-19 uzliesmojuma. Covid-19 uzliesmojums skaidri apliecināja, ka ir kopīgiem spēkiem jāstiprina vienotā tirgus noturība pret tā darbības traucējumiem, tostarp svarīgākās ES piegādes ķēdes un tādas ekonomikas nozares kā farmācijas preču, medicīnisko ierīču un pusvadītāju nozares, ņemot vērā arī pārrobežu kopienu un būtiski svarīgu tranzīta reģionu situāciju. Tā kā vienotajam tirgum Eiropas Savienībā ir neatsverama nozīme, Padome uzsver, ka pasākumiem, kas ir ieviesti saistībā ar krīzi, vajadzētu būt pagaidu, samērīgiem un pilnībā koordinētiem nolūkā pēc iespējas ātrāk atsākt normālu vienotā tirgus darbību, tostarp personu brīvu pārvietošanos, kā arī preču, pakalpojumu un kapitāla brīvu apriti, kā paredzēts Līgumos.

12. Lai nodrošinātu spēcīgu, noturīgu un pilnībā funkcionējošu vienoto tirgu, ir jāveic attiecīgi pasākumi, lai stiprinātu Eiropas Savienības rūpniecības konkurētspēju un noturību, kā arī novērstu stratēģiskās atkarības. Turklāt Eiropas industriālās stratēģijas atjaunināšanā ir ņemta vērā Covid-19 krīzes laikā līdz šim gūtā pieredze. Pienesumu šajā ziņā veido arī Komisijas 2021. gada stratēģiskās prognozēšanas ziņojums. Ekonomikas atveseļošanas paātrināšanas nolūkā būs jāveic ilgtspējīgas un mērķorientētas publiskās un privātās investīcijas un vienlaikus jāsaglabā fiskālā ilgtspēja.

Turpmākie pasākumi

13. Vispārējo lietu padome regulāri atgriezīsies pie jautājuma par mūsu kolektīvās sagatavotības, reaģēšanas spēju un noturības pret turpmākām krīzēm uzlabošanu.
14. Tā mudina Komisiju un EĀDD sniegt papildu informāciju par Covid-19 pandēmijas laikā gūtajām papildu atziņām, lai reaģētu uz krīzēm, kas nav saistītas ar veselību.
15. Ir apliecinājies, ka *IPCR* mehānismi ir elastīgs un noderīgs instruments reaģēšanai uz steidzami risināmām problēmām krīzes situācijā. Lai nodrošinātu, ka Padomes mehānisms reaģēšanai krīzes situācijā joprojām atbilst paredzētajam mērķim, Padome līdz 2022. gada jūnijam pārskatīs, vai *IPCR* mehānismi ir jāuzlabo vai jāpastiprina, jo īpaši tādās jomās kā prognozēšana un sagatavotība, ņemot vērā pieredzi, kas gūta *IPCR* aktivizēšanā saistībā ar migrācijas krīzi un Covid-19 pandēmiju, kā arī iepriekšējās krīzes pārvarēšanas situācijās, un atbilstošu pieredzi dalībvalstu līmenī, kas jāņem vērā diskusijās Padomē. Tas cita starpā nozīmē apsvērt, kā saskaņā ar Padomes noteikumiem un procedūrām labāk iesaistīt valstu krīzes pārvarēšanas struktūras.

16. Lai uzlabotu noturību pret krīzēm, sagatavotību tām un reaģēšanu, Padome cita starpā:

Noturības jomā:

- atzīst uz pierādījumiem balstītas pieejas nozīmi, lai līdz 2022. gada beigām izstrādātu Savienības mērķus noturības pret katastrofām jomā, vienlaikus ņemot vērā paraugpraksi un atziņas, kas gūtas esošo valstu un starptautisko noturības sistēmu ietvaros;
- atzinīgi vērtē Komisijas izstrādātos noturības infopaneļus, kuri sadarbībā ar dalībvalstīm būtu jāpilnveido kā jauns un papildinošs instruments noturības uzraudzībai;
- atzinīgi vērtē nodomu 2021. gada decembrī izveidot Savienības Civilās aizsardzības zināšanu tīklu un aicina Komisiju ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm iesaistīt Savienības Civilās aizsardzības zināšanu tīklu tādās jomās kā Savienības noturības pret katastrofām mērķi, riska pārskatīšana un scenāriju izstrāde;
- atgādina, ka ir jāturpina darbs kritisko vienību noturības un tīklu un informācijas sistēmu drošības uzlabošanas jomā;
- uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt turpmākus pasākumus pēc Komisijas paziņojuma par rūpniecības stratēģiju, konkrēti, stiprinot vienotā tirgus noturību un novēršot atkarības;
- atzinīgi vērtē pastāvīgos centienus izstrādāt vērienīgu un īstenojamu Stratēģisko drošības un aizsardzības kompasu;

Sagatavotības jomā:

- gaida Komisijas gada ziņojumu par sagatavotību, kurā būtu jāņem vērā valstu kompetences jomas un kurā būtu jāiekļauj informācija par pieejamajām spējām, instrumentiem, prasmēm un scenāriju izstrādi, un tas būtu jāiekļauj politikas diskusijās stratēģiskā līmenī, tostarp par pārrobežu aspektiem;

- aicina konsekventāk īstenot dažādās ES sagatavotības krīzēm un krīžu pārvarēšanas mācību rīcībpolitikas, tostarp tās, uz kurām attiecas *IPCR* mehānismi;
- atzinīgi vērtē centienus izveidot Eiropas veselības savienību un Veselības ārkārtas situāciju gatavības un reaģēšanas iestādi (*HERA*) un aicina stiprināt dalībvalstu lomu *HERA* pārvaldībā, kā arī īstenot Savienības un PVO sadarbību;
- sagaida, ka Komisija iesniegs ārkārtas rīcības plānu transporta jomā, ko Padome lūdz sagatavot 2020. gada 23. oktobrī;
- atzinīgi vērtē ārkārtas rīcības plānu, ko Komisija iesniedza pārtikas piegādes drošības un pārtikas nodrošinājuma jomā krīzes laikā;
- uzsver, ka ir svarīgi turpināt pilnveidot ES kiberdrošības krīžu pārvarēšanas satvaru un efektīvu ES līmeņa reakciju uz plašapmēra kiberdrošības incidentiem un krīzēm;

Saistībā ar reaģēšanu uz krīzi:

- iesaka turpināt darbu pie tā, lai uzlabotu Padomes mehānismus reaģēšanai krīzes situācijā un vispārējo politisko vadību un koordināciju;
- atzinīgi vērtē Komisijas Ārkārtas reaģēšanas un koordinācijas centra (*ERCC*) nozīmi, tostarp tā atbalstu efektīvai krīzes prognozēšanai un starpnozaru operatīvai koordinācijai, reaģējot uz dažādām krīzēm, koordinējot ar citiem ES instrumentiem reaģēšanai uz krīzēm un atbalstot *IPCR*;

- ņem vērā darbu, ko Komisija veic, izstrādājot priekšlikumu par Vienotā tirgus ārkārtas instrumentu (VTĀI), kura mērķis ir mazināt krīžu negatīvo ietekmi uz vienoto tirgu, kā arī darbu saistībā ar Šengenas Robežu kodeksa iespējamo pārskatīšanu;
  - uzsver attiecīgā gadījumā konsulārās darbības koordinācijas un sadarbības nozīmi krīzes situācijās un to, ka ir jāizdara secinājumi no reakcijas uz Covid-19 uzliesmojumu un citām krīzēm, un sagaida, ka 2022. gadā tiks iesniegts Komisijas priekšlikums par ES konsulārās aizsardzības direktīvas pārskatīšanu;
17. Padome uzsver, ka ir svarīgi stiprināt sadarbību ar trešām valstīm saskaņā ar ES vērtībām un principiem, jo īpaši ES kaimiņreģionā, kā arī ar citām starptautiskām organizācijām un partneriem saistībā ar turpmākām krīžu situācijām.
18. Padome sagaida, ka Eiropadome savā decembra sanāksmē izvērtēs darbu saistībā ar krīzes pārvarēšanu un noturību pret krīzēm.
-